

Myślenie pytajne - ekologia

1. Dzieci oglądają film dotyczący zanieczyszczeń Ziemi. Nauczyciel po projekcji mówi:
"Wyobraź sobie, że jesteś Ziemią. O co chciałbyś zapytać ludzi? Sformułuj jak najwięcej pytań. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?"

Link do filmu: <https://www.youtube.com/watch?v=dmzGql-XC50>
2. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy i zadaje pytanie: *"Gdyby szkołę odwiedził ekolog, jakie pytanie chcielibyście mu zadać? Wypiszcie wspólnie jak najwięcej pytań, które moglibyście zadać podczas wywiadu z nim. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?"*. Uczniowie wypisują propozycje pytań na kartkach. Następnie nauczyciel zbiera pytania, które ułożyły dzieci i wspólnie je analizują - usuwają powtarzające się pytania, wskazują najciekawsze, mogą je rozwijać lub łączyć ze sobą. W ten sposób dzieci tworzą zestaw pytań, które zadadzą ekspertowi podczas spotkania.
3. Nauczyciel przedstawia uczniom następującą wizję: *"Przenosisz się w przyszłość o 100 lat. O co chciałbyś zapytać mieszkańców Ziemi? Stwórz jak najwięcej pytań i zapisz je. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?"*.
4. Nauczyciel przyczepia na tablicę zdjęcia przedstawiające zanieczyszczenia na Ziemi. Następnie mówi: *"Na Ziemię przylatują kosmici. Jakie pytania moglibyśmy od nich otrzymać, po tym, jak zobaczyliby te obrazy? Sformułujcie jak najwięcej pytań do przybyszy z kosmosu. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?"*

Zdjęcia:



5. Dzieci siedzą w kole na dywanie. Na środku dywanu znajdują się kosze do segregacji śmieci przykryte narzutą, tak aby dzieci nie widziały co znajduje się pod nią. Nauczyciel mówi: *wyobraź sobie, że straciłeś/aś pamięć. Jak myślisz, jakie pytania mógłbyś zadać gdybyś pierwszy raz zobaczył to! - w tym momencie nauczyciel odkrywa kosze do segregacji śmieci.* Dzieci po chwili zastanowienia podają propozycje pytań.
6. Nauczyciel opowiada, na czym będzie polegało ćwiczenie: *“Po dekadach zaniedbań, Ziemia w końcu wytoczyła ludziom proces. Dzisiaj wspólnie przygotowujemy się do niego”*. Następnie nauczyciel wymienia rolę w sądzie i wyjaśnia, na czym one polegają: sędzia, oskarżyciel, obrońca, Ziemia, oskarżeni, świadkowie (może również odnieść się do wiedzy dzieci, poprosić o wymienienie osób oraz wyjaśnienie ich roli w sądzie). Dzieli uczniów na cztery grupy i mówi: *“Zanim proces się rozpocznie możemy przygotować pytania, jakie oskarżyciel będzie kierował do oskarżonych i świadków. Sformułujcie jak najwięcej pytań i wypiszcie je na kartkach. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?”* Po zakończeniu pracy w grupach, uczniowie wspólnie z nauczycielem analizują pytania. Następnie uczniom zostają przydzielone poszczególne role w procesie i wspólnie odgrywają scenkę, w czasie której oskarżyciel posługuje się przygotowanymi pytaniami.
7. Nauczyciel przedstawia uczniom następującą wizję: *“Na jeden dzień otrzymujesz supermoc - potrafisz rozmawiać ze zwierzętami. Z jakim zwierzęciem chciałbyś porozmawiać najbardziej? O co mogłyby cię zapytać? O co Ty byś je zapytał? Sformułuj jak najwięcej pytań. Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?”*.
8. Nauczyciel rozdaje kartki z zadaniem:
Wyobraź sobie, że jesteś drzewem. Na jakie pytania chciałbyś uzyskać odpowiedzi w danych momentach życia - wypisz jak najwięcej pytań:
- Jako małe nasionko lądujesz w ziemi. Czujesz wilgoć i ciepłe promienie słońca. Zaczynasz rosnąć...
Pytania:.....
 - Jako młode drzewo widzisz, jak dookoła rozwija się przyroda. Od czasu do czasu widzisz, jak ludzie przychodzą i w otoczeniu twoim i innych drzew urządzą pikniki. Tylko od czasu do czasu niewinny papierzek spadnie na ziemię i już tam zostaje, zapomniany przez ludzi.
Pytania:.....

- Jesteś już starym, wiekowym drzewem. Twoje piękno budzi podziw przechodniów. Otoczenie zmieniło się, wiele drzew, z którymi razem wzrastałeś, zostało ściętych, zielen zastąpił asfalt. Czasem ktoś do ciebie podejdzie i zrobi zdjęcie, czasem ktoś skryje się w twoim cieniu. Czasem jednak ktoś zerwie listek, złamie gałąź, zostawi papierek po gumie.

Pytania:.....

- Któregoś dnia pojawiają się ludzie. Zostajesz przeniesiony i przemieniony na papier. Po długim procesie jesteś kartką w zeszyście, która w pewnym momencie zostaje wyrwana i rzucona obok drzewa, do którego kiedyś byłeś bardzo podobny...

Pytania:.....

Po wypisaniu pytań uczniowie czytają swoje propozycje.

9. Dzieci siedzą na dywanie. Nauczyciel prosi je o zamknięcie oczu i mówi: *Wyobraź sobie, że idziesz chodnikiem. Świeci słońce, jesteś uśmiechnięty i zadowolony. Nagle, zauważasz chłopczyka, który rzucił papierek po batoniku na pięknie ostrzyżony trawnik. Jesteś zdziwiony i jednocześnie rozgoryczony postawą tego chłopca. Jakie pytanie chciałbyś mu zadać? Mogą one zaczynać się od takich słów jak: kto, kiedy, gdzie, co, jak, w jaki sposób, dlaczego, z kim, co zrobić żeby, które, po co, a co jeśli, a gdyby tak?* Dzieci otwierają oczy i po kolei wypowiadają swoje pomysły. Nauczyciel może zapisywać pytania dzieci na tablicy.